

Debat

Doe niet zo paniekerig over een relletje in Haren

In een land dat in vrede leeft, moet bij de jeugd af en toe de geest uit de fles. Dat gebeurde dit weekend in Haren en zo gaat dat jaarlijks in mijn geboortedorp Krabbendijke, schrijft Carola Houtekamer.

Oh, die voorspelbare morele paniek na 'Haren'. De agressie! De verveling! De bandeloosheid! Alsof een groep gewapende rebellen plunderend en verkrachtend door Nederland trekt. 'Haren' is de prijs die je betaalt voor een land in vrede. We hebben geen front en geen vijand en we leven niet onder een wrede dictator. Dus moet af en toe de geest uit de fles. En die stop je er daarna keurig weer in.

De jongeren die een avondje huishielden in het Groningse dorpje herinneren me aan Oud en Nieuw in het zwaargereformeerde Krabbendijke waar ik opgroeide. Een bedaad dorp in Zeeland met 4.500 inwoners, waar doorgaans weinig akelig gebeurt. Maar op Oudejaarsdag gaat het los.

Het centrum verandert in de oorlogszone die ze niet kennen, maar blinkbaar wel missen

Dat was in de jaren tachtig en negentig zo, en dat is nog steeds zo.

De onrust is voorspelbaar. In de weken voor 31 december smokkelt de Krabbendijkse jeugd op brommers illegaal knalvuurwerk uit België. Dat wordt gedoogd door de meeste ouders, als je wordt gepakt is het je eigen probleem. Op Oudejaarsdag trekken de jongens – geen meisjes te zien – naar het kruispunt in het centrum, om daar de hele dag rond te rijden op een brommer zonder uitlaat en zwarte strijkers af te steken. De vier straten rond het centrum veranderen in de oorlogszone die ze niet kennen, maar blinkbaar wel missen.

Tot zover heel normaal voor een plattelandsdorp in de *bible belt*. Maar Krabbendijkse doet er een scheepje bovenop. De glasbakken gaan eraan door vuurwerkbommen. Jongens ste-

ken carbidbussen af. Brievenbussen ontploffen, bushokjes sneuvelen. Jongens fabriceren rookbommen en rollen illegale miljoenklappers uit busjes. Ze bundelen strijkers en *widowmakers* tot projectielen met de kracht van een handgranaat. Soms wordt er een lawinepijl tegen een etalage geplakt. Steevast rijden er politieauto's rond, populair doelwit van nog meer vuurwerk. In slechte jaren wordt de ME opgeroepen.

Wiens schuld is dit? Niet van een cultuur die niet kan integreren, Krabbendijkse is liebleuk. Niet van sociale media, iedereen weet waar het feest is. Niet van de burgemeester, niemand eist een *alternatief* feest. Niet van de gewone media, de *PZC* handelt de ongeregelde heden af als agendapuntje.

Wakkert de ME en de politie de onrust dan aan? Tja. De politie heeft elk jaar de taak de houtvoorraad van het vreugdevuur te beperken, dat zo hoog mogelijk wordt opgestookt. Als reactie ontstaat al snel een illegale toevloed van tuinhokjes, schuttingen, appelkratten en een sporadische caravan. Maar de omwonenden zijn wel blij dat het vuur niet te heet wordt.

Nee, het is de schuld van de jongens zelf. En het is niet fraai. Weinig Krabbendijkse zullen klagen als zo'n releschopper wordt opgepakt en bestraft, en als-ie een klap krijgt van een agent zal hij dat wel verdiend hebben. Maar de volgende dag is het over, dan is er genoeg oorlog geweest. Tuurlijk, dit is anders dan Haren. De jongens van Krabbendijkse kennen elkaar. Niemand gooit vuurwerk naar de jongen die het vuur aansteekt met de jerrycan benzine. Er is ook nog nooit een huis in brand gestoken. In Haren konden jongeren opgaan in de anonieme massa.

Maar toch, het ongemak op Oudejaarsdag is ook in Krabbendijkse groot, en de schade aanzienlijk. Maar het dorp heeft het geaccepteerd. Het vreugdevuur is niet verboden. En de rest van het jaar is het rustig. Heel misschien wel daarom.

Carola Houtekamer is redactrice van nrc.next.

Opinext@nrc.nl

Die hooligans kijken niet naar Nieuwsuur

Denken degenen die de media de schuld willen geven van het Harense feestje nu werkelijk dat die relmakers kranten lezen of naar *Nieuwsuur* en het *Journal* kijken? Ik dacht niet dat die media tot die jongelui doordringen. Beetje naïef en makkelijk om dan nu met de vinger naar die media te wijzen.

HETTIE MALI
Delft

Hou op over dat bandje op een voetbalveld

Het verbaast mij hoe makkelijk men praat over het organiseren van een alternatief feest in Haren als oplossing achteraf voor de rellen die daar zijn ontstaan. Hoe kan nou van een gemeente worden verwacht dat zij in staat is binnen een week een feest voor een onbekend aantal mensen te organiseren en daarbij ook nog de veiligheid te waarborgen?

Er zijn toch genoeg voorbeelden van feesten waarbij men voldoende tijd had om het te organiseren, vergunningen aanwezig waren en waarbij het toch gierend uit de hand liep. Hoe groot is de kans op escalatie als een feest in een paar dagen in elkaar wordt gedraaid?

Daarnaast mogen we denk ik ook wel de voorzichtige conclusie trekken dat een aantal mensen niet naar Haren is gekomen om te feesten,

maar om rotzooi te trappen. Daar helpt geen feestbandje op het plaatselijke voetbalveld tegen.

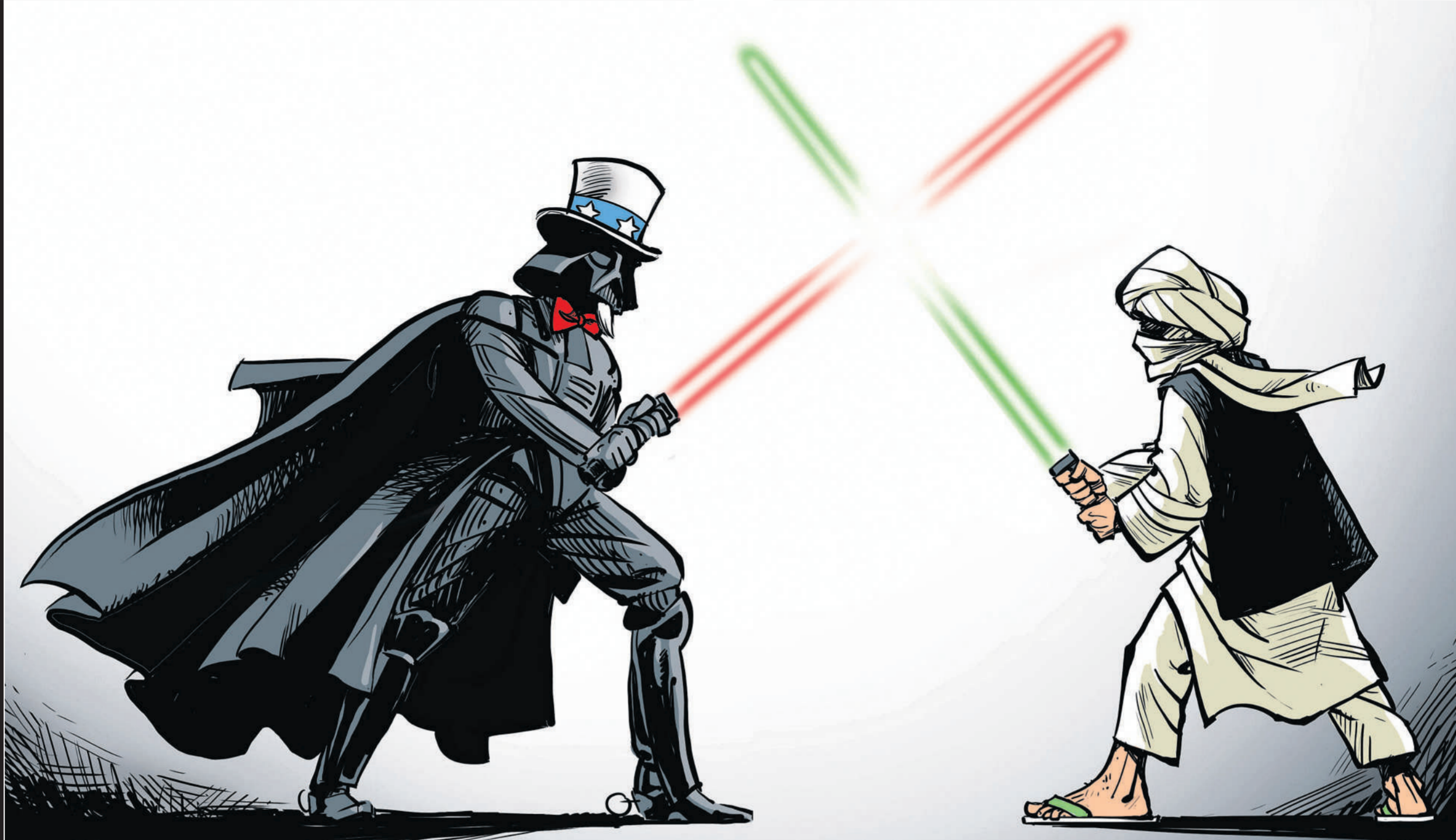
MARLEEN STAD
Rijswijk

Ga vreemd!

De laatste maanden teistert een reclame menig radiozender. De boodschap is kortgezegd: Ga vreemd! Onder de noemer 'tweede liefde' worden mensen in een relatie aangeemoedigd een profiel aan te maken op een website met gevolgen die zich laten raden. In een samenleving waar trouwen in rap tempo een vies woord geworden is, wordt ons door de ether gepredikt dat vreemdgaan erbij hoort: een vreemde gang van zaken.

Hoewel je de statistieken die zeggen dat 90 procent zijn behoefte buiten de echtelijke pot doet met een beetje gezond verstand naar het rijk der fabelen kunt verwijzen, zou onze samenleving er meer baat bij hebben als de mensen in vier woordenboek 'vreemdgaan' niet voorkomt op een voetstuk worden geplaatst. Als we nu eens alles in het werk stellen om de datingsites die oproepen tot ontrouw de wacht aan te zetten, dan zou de Nederlandse samenleving weer een stukje dichterbij de ideale wereld komen. Een wereld waar geen kapitalisme meer verdient wordt aan anderomans toekomstig verdriet, maar waar we worden afgerekend op de relaties die we hebben opgebouwd in het leven.

J. VAN RIJSBERGEN
Delft

ILLUSTRATIE HAJO

Boze moslims willen Jedi zijn

De wereldwijde moslimprotesten werden niet gevoed door de islam, maar door een drang naar avontuur, schrijft Jan Dirk de Jong.

De anti-islamitische film *Innocence of Muslims* zorgde twee weken geleden over de hele wereld voor vele (soms geweldadige) protesten van diverse moslimgroeperingen. Het Franse satirische weekblad *Charlie Hebdo* wakkerde deze woede verder aan door opnieuw Mohammed-cartoons te publiceren. In het Nederlandse moslimprotest trokken vooral de jongemannen van Sharia4Belgium de aandacht. Zij riepen op hun geliefde profeet hier op straat te verdedigen. Deze verdediging ging soms gepaard met (verbale) agressie. In Amsterdam bleef het bij dreigementen en verwijzingen naar de moord op Theo van Gogh. Elders verliet het protest minder rustig: In Antwerpen werden meer dan honderd arrestaties verricht bij een demonstratie tegen de film. De agressie bij de betogingen werd door de moslimgroeperingen geleigemeerd met het argument dat er wereldwijd oorlog wordt gevoerd tegen moslims en de islam.

Als men deze westerse moslimjongens tekeer ziet gaan, rijst de vraag wat hen precies beweegt en ontstaat angst voor verdere radicalisering van 'onze' jonge Nederlandse moslims. Sommige mensen denken dat dit gedrag typisch is voor extremistische islamieten. Zo verklaarde islam-criticus Ayaan Hirsi Ali in *Newsweek* het agressieve gedrag van de betogers vanuit de fundamentalistische islam en een anti-westerse 'geloofs-cultuur'. Zij stelde zelfs dat dergelijk

fundamentalisme nu de hoofdstroming is binnen de islam. Deze meerderheid van moderne, jonge en radicale moslims zou geen respect hebben voor 'onze' waarden en normen (waaronder vrijheid van meningsuiting), geen scheiding van geloof en staat erkennen, en geïndocineerd zijn door ouderwetse, extremistische geschriften. Anderen, onder wie ikzelf, denken dat het agressieve protest beter te begrijpen is vanuit algemeen menselijke gedragsprincipes en groepsdruk. Dit valt goed uit te leggen aan de hand van een andere, bekende film.

Alle jongens maken een tumultueuze ontwikkeling door als ze opgroeien: fysiek, psychisch en sociaal. Ze willen ontdekken, ondernemen en uitdagingen aangaan. Deze drang naar avontuur is mooi weergegeven in de eerste Star Wars-film: *A New Hope* (1977). De jonge Luke Skywalker leidt een ontvrede, geïsoleerd en marginaal leven op de boerderij van zijn oom en tante (zijn ouders zijn overleden vlak na zijn geboorte). Hij heeft het gevoel dat er meer moet zijn dan het beperkte plattelandleven. Hij wil onderdeel uitmaken van iets groots en spannends: een strijd tegen het kwaad. Wanneer twee voortvluchtige robots op zijn pad komen, krijgt hij contact met de oude, wijze oom Ben. Deze kluisenaar toont Luke het wapen van zijn overleden vader, een 'licht-zwaard'. Ben vertelt hem dat hij eigenlijk afstamt van de 'vrijheidsstrijders' van het universum, 'the Jedi', die beschikken over 'the Force', een bijzondere kracht. Dit verhaal prikelt de drang naar avontuur van de jonge Luke. En dan worden zijn oom en tante vermoord tijdens een zoektocht naar de voortvluchtige robots. De daders zijn soldaten uit het leger van de onderdrukkers van het universum, 'the Empire'. Lukes keuze is snel gemaakt: hij sluit zich aan bij de rebellen en begint als Jedi in opleiding zijn nobele strijd voor vrijheid en rechtvaardigheid in het universum.

De hartwens van Luke Skywalker helpt ons om te begrijpen waarom islamitische jongens als die van Sharia4Belgium zich zo extreem opstellen (en waarom sommigen radicaliseren). Deze jonge moslims zijn vervuld van dezelfde emoties, behoeften en wensdromen als de jonge

Jedi. Hun wordt op het hart gedrukt dat zij deel uitmaken van een (geloofs)gemeenschap die wordt onderdrukt door een 'empire' van westerse ongelovigen en andersgelovigen, in het bijzonder in de Verenigde Staten en Israël. In het Midden-Oosten verliezen hun broeders en zusters zelfs op vergelijkbare wijze als Luke hun familieleden, geliefden en kennissen in de voortdurende, geweldadige strijd tussen 'vrijheidsstrijders' en de 'onderdrukkers' (gezien vanuit het perspectief van de gelovige moslim). Een wispelturige hormoonhuishouding en de ontwikkeling van het jonge, mannelijke brein, dragen er verder toe bij dat een aantal van deze jongemannen – net als Luke – emotioneel gezien klaar is voor de volgende stap: zich aansluiten bij de strijd tegen 'het kwaad' en een held worden.

In navolging van de oude kluisenaar Ben – die ook een gewaad en een baard droeg – worden ook in westerse landen ontvrede en geïsoleerde moslimjongens benaderd door oudere, wijze mannen (met verkeerde bedoelingen). Tegenwoordig komt het echter vaker voor dat zo'n jongen zelf op zoek gaat naar 'authen-

Op de planeet aarde zijn alle jongens een beetje zoals Luke Skywalker

telijke' Ben-achtige bronnen op het internet, in de vorm van islamfora, YouTube-filmpjes en lezingen. Een oom Ben of internetbron bevestigd het gevoel van zo'n jonge moslim dat er meer is dan een onbevredigend leven in de marge van de westerse samenleving, waarin hij expliciet wordt afgekeurd met stigma's als 'kut-Marokkaan', 'straatterrorist' en 'haatbaard'.

Er wordt hem verteld dat hij afstamt van een trotse lijn van islamitische strijders die in de naam van de Profeet het geloof verkondigen en onrecht in de wereld bevechten (vooral tegen moslims). Zo leert deze jongen meer over het 'ware' geloof dat deze strijders delen en hoe deze 'kracht' hen sterker maakt en beschermt,

zelfs als zij sterven.

Enmaal vervuld van het gevoel te horen bij een stoere gemeenschap met hoger ideaal, heeft zo'n jonge moslim uitzicht op het avontuurlijke heldendom waar iedere jongeman van zijn leeftijd over droomt. Als er geen tegengeduld komt van betrokken volwassenen die zo'n jongen weer met zijn pootjes op de grond zetten, is het nog slechts een kwestie van het juiste zetje. Een incident of aanleiding en hij is klaar om hetzelfde te doen als Luke Skywalker: hij sluit zich aan bij de goede 'rebellens' om het kwaad van het 'empire' te bestrijden. Als 'geloofs-soldaat' gaat hij zijn 'kracht' trainen om een echte 'Jedi' te worden. In zijn geval een geradicaliseerde Jihadstrijder.

Zo bezien kan elke ontvrede en geïsoleerde jongeman die deel uitmaakt van een minderheid of onderklasse radicaliseren, welke ideologie of welk geloof hij ook aanhangt. Zolang hij maar een wispelturige en ontvrede jongeling is zonder goede begeleiding, met een gezonde drang naar avontuur en de wens om als held te vechten tegen de onrechtvaardige behandeling van zijn broeders en zusters. Het is niet zozeer een kwestie van één specifiek 'gevaarlijk', 'intolerant' en 'extremistisch' geloof, zoals een fundamentalistische opvatting van de islam. Dat is slechts de aankleding van de poppenkast. Er hoeft alleen maar sprake te zijn van een onderdrukte 'vriend' en een overheerstaande verhaal had net zo goed kunnen verwijzen naar de 'vrijheidsstrijd' van Malcolm X, Che Guevara of zelfs die van de massamoordenaar Anders Breivik. Want op de planeet aarde zijn alle jongens een beetje Luke Skywalker.

Terwijl de 'Big Brother' van de westerse samenleving ze in de gaten probeert te houden, loert ondertussen ook oom Ben op hen.

Jan Dirk de Jong is auteur van het boek 'Kapot moeilijk. Een etnografisch onderzoek naar opvallend delinquent groepsgegedrag van 'Marokkaanse' straatjongens' (2007). Hij is als criminoloog verbonden aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. De Jong schrijft dit artikel op persoonlijke titel.

Rob

Harense Lenté

Haren, 21 september. In de Noord-Nederlandse plaats Haren, regio Groningen, zijn hevige onlusten uitgebroken om niets. De opstandelingen verzamelden zich in eerste instantie nergens en trokken van daaruit niet naar de ambassade, waar ze geen vlaggen in brand staken. Enkele opstandelingen scandeerden 'God is dood en Verveling is zijn profeet' en 'Het bier is op'. Volgens een woordvoerder van het Front strijden de rebellen voor „het recht op doelloos vermaak” en de bevrijding van „jarenlange existentiële leegte”.

De rellen zijn door niemand opgeëist. Directe aanleiding voor de onlusten was een uitnodiging voor een feestje op Facebook. Toen dit bleek afgeleid, sloeg de vlam in de pan. Lange tijd was #projectharen trending topic op Twitter. Analisten wijzen op de cruciale rol van sociale media in deze revolutie. „Zonder Facebook was dit nooit begonnen en zonder Twitter had het zich nooit zo snel verspreid”, aldus een expert. De rellen zijn wereldwijd niet veroordeeld. Mark Rutte hield vast aan zijn radiostilte en ook Diederik Samsom onthield zich van commentaar. Wel veroordeelde de Harense burgemeester Rob Bats (VVD) de uitnodiging op Facebook. „Feestjes zijn een privé-aangelegenheid, die horen achter de voordeur. Zoets op Facebook zetten is een regelrechte provocatie.”

‘Laat een halve eeuw hol tijdverdrijf niet voor niets zijn!’

Politicus Johan Vlemmix, demissionair minister van Feest, toonde zich daarentegen solidair met de jarige door de uitnodiging door te linken op zijn website: 'Vecht mee voor onze vrijheid! Laat een halve eeuw hol tijdverdrijf en doelloos consumptisme niet voor niets zijn!'

Critici zien in de opstand opnieuw bewijs voor de achterlijkheid van de westerse cultuur. „Wat begon als een Harense Lenté zou gauw kunnen omslaan in een Harense Winter.” Autoriteiten waarschuwen echter voor overhaaste conclusies. „In alle grote Europese steden zagen we deze week mensenmassa's de straat opgaan. Maar dat waren allemaal keurige, gematigde consumenten in de rij voor de iPhone 5. Die hebben weinig met deze radicale nihilisten gemeen.” In een reactie op de rellen laat de Nederlandse ochtendkrant *nrc.next* weten het woord 'autochtoon' in de ban te doen. „Het is een vaag containerbegrip. Er zijn genoeg autochtonen die wel doelen hebben in het leven. Wij willen niet dat zij besmet raken door een klein groepje dat het voor de rest verpest”, aldus de redactie.

ROB WIJNSBERG

Commentaar

Een feestlawine in Haren

Na de Nacht van Haren is het tijd om de rekening op te maken en de verwachtingen bij te stellen. Vrijdagavond keerden zich in het Groningse voorstadje onverwacht honderden jongeren met geweld tegen de slecht voorbereide politie. Er volgde een spoor van vernielingen door het winkelcentrum. Het dorp was overstromd door jongeren die een feestje dachten te vieren. 'Haren' was in diverse media uitgeroepen als locatie voor een variant op 'project X'. Een recente film waarin een Amerikaanse puberfeestje op geweld en brandstichting uitliep. 'Haren' werd zo de voorspelling die vanzelf uitkwam. Vol verwachting meldden zich honderden jongeren, op zoek naar het feest dat er niet was.

Met wijsheid achteraf kan nu vastgesteld worden dat de plaatselijke overheid de toeloop te lacoonie heeft opgevat. De gemeente hoopte op een 'ludieke' avond, die de politie met

zachte hand in goede banen kon leiden. Dat er niet spoorlags alsnog een evenement is georganiseerd, zoals achteraf de gemeente is verweten, is te billijken. Er is geen wettelijk recht op feest dat via internet kan worden afgedwongen. Als dat logistiek en financieel al mogelijk was geweest.

Sommige media vereenzelvdigen zich met 'Haren project X' door letterlijk tot deelname op te roepen. Zij

handelden achteraf dus onverantwoordelijk. Al die mediaburgers die op internet van 'Haren' een media-event maakten, moeten zich achteraf ook rekenschap geven. Het met opzet op hol laten slaan van verwachtingen is ook hier mogelijk. Het werd elders eerder bewezen; de gemeente had dit kunnen weten. In de rechtstaat Duitsland worden uitlokkers van dergelijke massa'feesten' al aansprakelijk gesteld of beboet. De mediameenleving blijkt net zo stabiel als een sneeuwheiling in de zon – één verkeerde stap en een feestbericht wordt zomaar een lawine.

De overheid onderschatte het 'evenement' dus en werd verrast. Dat had niet gehoeven. Hoewel met maar liefst 500 man aanwezig, bleek de politie niet in staat effectief op te treden. Dat is voor buitenstaanders maar moeilijk te begrijpen. De inwoners van Haren zijn in de steek gelaten, het gezag van politie en openbaar bestuur heeft fors ecched.

Een erkenning van dit echec heeft tot nu toe in de officiële reacties ontbroken. Natuurlijk, de daders hebben het gedaan. Maar de overheid zat te suffen. Een volgende gemeente die een feestlawine ziet ontwikkelen, sluit de invalswegen vermoedelijk (wel) af, houdt 500 man ME in de sporthal klaar en verbiedt iedere niet-inwoner de toegang. Intussen zijn de echte verantwoordelijken natuurlijk degenen die de klinkers uit het pleaceivl wrikten om er de ruiten mee in te gooien. Of de politie mee te bekogelen. Zij kwamen zogenaamd voor een feestje en vertrokken met een strafblad. Zo hoort het ook. Maar zover had het niet hoeven komen.